

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 28 października 1975 r.

w sprawie zasad powoływania i rozmieszczenia, rejonów działania, norm liczebności i wyposażenia straży pożarnych.

Na podstawie art. 26 pkt 1 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 20, poz. 106) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zawodowe, ochotnicze i obowiązkowe straże pożarne powołuje się na podstawie planu rozmieszczenia straży pożarnych.

§ 2. 1. Projekty planów rozmieszczenia straży pożarnych opracowywane są przez komendy wojewódzkie straży pożarnych i zatwierdzane przez terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego. Część projektu planu rozmieszczenia straży pożarnych dotycząca jednostek zlokalizowanych w zakładach pracy powinna być uzgodniona z kierownikami tych zakładów.

2. Projekty planów, o których mowa w ust. 1, opracowuje się na okresy pięcioletnie, odpowiadające okresem przyjętym w narodowym planie społeczno-gospodarczego rozwoju kraju.

3. Projekty planów rozmieszczenia straży pożarnych powinny obejmować: rodzaj, wielkość lub typ straży pożarnej, jej lokalizację, liczebność, rejon działania oraz wyposażenie w podstawowy sprzęt pożarniczy i specjalny.

4. W odniesieniu do straży pożarnych zlokalizowanych w zakładach pracy komendanci wojewódzcy straży pożarnych w porozumieniu z głównymi inspektorami ochrony przeciwpożarowej uzgadniają:

- 1) rodzaj, wielkość lub typ straży pożarnej,
- 2) wyposażenie w podstawowy sprzęt pożarniczy i specjalny oraz urządzenia niezbędne do zapewnienia prawidłowej ich działalności.

§ 3. Przy ustalaniu rozmieszczenia straży pożarnych należy uwzględnić:

- 1) wielkość miejscowości (powierzchnia, liczba mieszkańców) lub zakładu pracy,
- 2) zagrożenie pożarowe miejscowości, plan zagospodarowania przestrzennego i stopień uprzemysłowienia,
- 3) zagrożenie pożarowe zakładów pracy i innych obiektów,
- 4) wyposażenie zakładu pracy lub obiektu w stałe instalacje gaśnicze,
- 5) zagrożenie pożarowe obszarów zalesionych,
- 6) założenia społeczno-gospodarczego rozwoju miejscowości i przemysłu,
- 7) zakres pomocy wzajemnej straży pożarnych.

§ 4. 1. Zawodowe straże pożarne mogą być powoływane:

- 1) w miastach będących siedzibą urzędu wojewódzkiego oraz w innych miastach, jeżeli siły i środki ochotniczej lub obowiązkowej straży pożarnej są niewystarczające do prowadzenia skutecznych działań,

2) w zakładach pracy położonych:

- a) poza rejonem działania zawodowej straży pożarnej,
- b) w rejonie działania zawodowej straży pożarnej, jeżeli jest to konieczne ze względu na szczególne znaczenie zakładu dla gospodarki narodowej, a siły i środki zlokalizowanej w tym rejonie straży pożarnej są niewystarczające do prowadzenia skutecznych działań.

2. Zawodowe straże pożarne powołuje terenowy organ administracji państwowej stopnia wojewódzkiego:

- 1) w miastach — na wniosek komendanta wojewódzkiego straży pożarnych,
- 2) w zakładach pracy — na wniosek kierownika zakładu.

§ 5. 1. Ochotnicze straże pożarne mogą być organizowane:

- 1) w miejscowościach liczących powyżej 300 mieszkańców,
- 2) w miejscowościach mających zawodową straż pożarną, jeżeli zachodzi konieczność jej wzmocnienia,
- 3) w zakładach pracy, jeżeli nie mają one zawodowej straży pożarnej, a ich wielkość i stopień zagrożenia pożarowego uzasadniają utworzenie ochotniczej straży pożarnej, albo jeżeli zachodzi konieczność wzmocnienia istniejącej w zakładzie zawodowej straży pożarnej.

2. Ochotnicze straże pożarne są organizowane:

- 1) w miejscowościach — przez zarząd gminny Związku Ochotniczych Straży Pożarnych,
- 2) w zakładzie pracy — przez kierownika tego zakładu, po uzgodnieniu z zarządem gminnym Związku Ochotniczych Straży Pożarnych.

§ 6. 1. Obowiązkowe straże pożarne powołuje się, jeżeli nie ma możliwości utworzenia ochotniczej straży pożarnej albo jeżeli konieczne jest wzmocnienie zawodowej lub ochotniczej straży pożarnej.

2. Obowiązkowe straże pożarne powołuje terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego:

- 1) w miejscowościach — na wniosek komendanta rejonowego straży pożarnych,
- 2) w zakładach pracy — na wniosek kierownika zakładu pracy.

§ 7. 1. Jednostkami organizacyjnymi zawodowej straży pożarnej są: sekcja, pluton (3 sekcje), kompania (3 plutony) i batalion (3 kompanie).

2. Jeżeli zawodowa straż pożarna składa się z:

- 1) plutonu — na każdej zmianie służbę pełni sekcja,
- 2) kompanii — na każdej zmianie służbę pełni pluton,
- 3) batalionu — na każdej zmianie służbę pełni kompania.

3. Zasady podziału straży pożarnych na pododdziały i oddziały taktyczne i tworzenia odwołów operacyjnych oraz normy wyposażenia tych jednostek w sprzęt pożarniczy, specjalny i kwaterunkowy określa Komendant Główny Straży Pożarnych.

§ 8. 1. Zasady ustalania norm etatów osobowych pododdziału i oddziału taktycznego zawodowej straży pożarnej określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

2. Minimalną liczebność oraz normy wyposażenia w podstawowy sprzęt pożarniczy ochotniczych i obowiązkowych straży pożarnych oraz ich typy określa załącznik nr 2 do zarządzenia.

3. Komendant Główny Straży Pożarnych może wyrazić zgodę na odstępstwa od norm określonych w załącznikach nr 1 i nr 2, w zależności od warunków miejscowych, stopnia zagrożenia pożarowego lub konieczności wzmocnienia pododdziałów taktycznych odwołów operacyjnych.

4. Komendant Główny Straży Pożarnych określa normy dotyczące:

- 1) etatów osobowych komend zawodowych straży pożarnych,
- 2) etatów pojazdów samochodowych: osobowych, operacyjnych, ciężarowych, dostawczych i motocykli dla zawodowych straży pożarnych oraz pożarniczych odwołów operacyjnych.

§ 9. 1. Ustala się rejony działania straży pożarnych: własny i pomocy wzajemnej.

2. Własnym rejonem działania jest teren miejscowości, w której straż pożarna ma swoją siedzibę, a dla straży pożarnej w zakładzie pracy — teren tego zakładu.

3. Komendanci wojewódzcy straży pożarnych w porozumieniu z głównymi inspektorami ochrony przeciwpożarowej mogą powiększyć rejon własny działania ochotniczych i obowiązkowych straży pożarnych zlokalizowanych w zakładach pracy do granic miejscowości, w której dany zakład ma swoją siedzibę.

4. Jeżeli w mieście lub w zakładzie pracy odległość od siedziby zawodowej straży pożarnej do granicy administracyjnej miasta lub zakładu przekracza 3 km i czas dojazdu samochodem pożarniczym wynosi powyżej 5 minut od chwili zaalarmowania lub jeżeli odległość ta nie przekracza 3 km, a czas dojazdu samochodem pożarniczym wynosi ponad 5 minut od chwili zaalarmowania — miasto lub zakład należy podzielić na sektory.

5. Na terenie każdego sektora powinien być zlokalizowany pododdział taktyczny zawodowej straży pożarnej nie większy aniżeli jedna kompania.

6. Rejonem pomocy wzajemnej dla:

- 1) zawodowej, ochotniczej lub obowiązkowej straży pożarnej wyposażonej w samochód pożarniczy średni lub ciężki, zlokalizowanej w miejscowości — jest teren odległy do 15 km od granic własnego rejonu działania,
- 2) ochotniczej lub obowiązkowej straży pożarnej wyposażonej w samochód pożarniczy lekki, zlokalizowanej w miejscowości — jest teren odległy do 10 km od granic własnego rejonu działania,

3) ochotniczej i obowiązkowej straży pożarnej wyposażonej w motopompę, zlokalizowanej w miejscowości — jest teren odległy do 3 km od granic własnego rejonu działania,

4) zakładowej zawodowej straży pożarnej składającej się z:

- a) plutonu — jest teren miejscowości (sektora), w której zakład ma swoją siedzibę,
- b) kompanii lub batalionu — jest teren do 5 km od granic miejscowości, w której dany zakład ma swoją siedzibę, z tym że do akcji ratowniczej (gaśniczej) poza granice miejscowości może być skierowanych do 50% sił i środków,

5) ochotniczej i obowiązkowej straży pożarnej zlokalizowanej w zakładzie pracy, a wyposażonej w motopompę — jest teren miejscowości (sektora), w której zakład jest zlokalizowany.

7. W uzasadnionych wypadkach komendant wojewódzki straży pożarnych może zmniejszyć lub zwiększyć ustalony w ust. 6 rejon pomocy wzajemnej.

8. W szczególnych wypadkach, na polecenie Komendanta Głównego Straży Pożarnych, pododdziały taktyczne wyposażone w sprzęt specjalny oraz ciężkie samochody pożarnicze zawodowych straży pożarnych w zakładach pracy mogą być skierowane do działań poza granice województwa.

§ 10. 1. Zakłady pracy, w których zostały powołane straż pożarne, zapewniają tym strażom odpowiednie pomieszczenia, urządzenia, sprzęt, odzież specjalną, umundurowanie, wyekwipowanie oraz inne wyposażenie niezbędne do prawidłowego wykonywania zadań operacyjno-technicznych.

2. Główni inspektorzy ochrony przeciwpożarowej w porozumieniu z komendantami wojewódzkimi straży pożarnych określają dla poszczególnych zakładów pracy:

- 1) wyposażenie w sprzęt i urządzenia specjalne niezbędne do zapewnienia prawidłowej działalności straży pożarnej,
- 2) rodzaje i ilości sprzętu specjalnego i środków gaśniczych, które powinny być przekazane przez zakłady w użytkowanie ochotniczym i obowiązkowym strażom pożarnym objętym operacyjnym planem obrony przeciwpożarowej zakładu.

§ 11. 1. Konserwację i obsługę pojazdów samochodowych oraz sprzętu pożarniczego ochotniczych i obowiązkowych straży pożarnych w miastach stanowiących siedzibę komend rejonowych straży pożarnych zapewniają te komendy.

2. Dla zapewnienia konserwacji i obsługi pojazdów samochodowych i sprzętu pożarniczego w ochotniczych i obowiązkowych strażach pożarnych w miejscowościach nie wymienionych w ust. 1 mogą, a w strażach pożarnych znajdujących się w miejscowościach będących siedzibą gminnych (miasta i gminy), miejskich, dzielnicowych rad narodowych — powinny być utworzone stanowiska kierowców samochodowych.

3. Wydatki ochotniczych straży pożarnych związane z realizacją zadań, o których mowa w ust. 2, powinny być pokrywane ze środków własnych tych straży. W razie bra-

ku środków własnych terenowy organ administracji państwowej stopnia podstawowego może przyznać dotacje, na uzupełnienie tych wydatków ze środków budżetowych.

4. Zakłady pracy, w których ochotnicze i obowiązkowe straże pożarne są wyposażone w pojazdy samochodowe, są obowiązane zapewnić kierowców w ciągu całej doby oraz konserwację pojazdów.

§ 12. Traci moc zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 marca 1971 r. w sprawie zasad powoływania, rozmieszczenia i wyposażenia straży pożarnych (Monitor Polski Nr 22, poz. 144).

§ 13. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych: **S. Kowalczyk**

Załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 października 1975 r. (poz. 213).

Zasady ustalania norm etatów osobowych pododdziału i oddziału taktycznego zawodowej straży pożarnej.

1. Dla pododdziałów taktycznych zawodowych straży pożarnych lub ich oddziałów należy ustalić następujące normy etatowe w sile:

1) plutonu pożarniczego:

— dowódca plutonu	1	
— dowódca sekcji	3	
— kierowca-mechanik	6	
— roty	12	
— służba wewnętrzna	3	
— telefonista	3	28

2) kompania pożarnicza:

— dowódca kompanii	1	
— szef kompanii	1	
— szef zmiany	3	
— dowódca plutonu	3	
— dowódca sekcji	9	
— kierowca-mechanik	18	
— roty	36	
— służba wewnętrzna	9	
— telefonista	3	83

3) batalion pożarniczy:

— dowódca batalionu	1	
— zastępca dowódcy batalionu	1	
— szef batalionu	1	
— szef zmiany	3	
— dowódca kompanii	3	
— szef kompanii	3	
— dowódca plutonu	9	
— dowódca sekcji	27	
— kierowca-mechanik	54	
— roty	108	
— służba wewnętrzna	27	
— telefonista	3	240

2. Liczbę i rodzaj sekcji specjalnych ustalają komendanci wojewódzcy straży pożarnych w zależności od zagrożenia i potrzeb terenowych.

3. Wyposażenie w podstawowy sprzęt pożarniczy ustala się zgodnie z zasadami, o których mowa w § 7 ust. 3 zarządzenia.

Załącznik nr 2 do zarządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 października 1975 r. (poz. 213).

Minimalna liczebność oraz normy wyposażenia w podstawowy sprzęt pożarniczy ochotniczych i obowiązkowych straży pożarnych oraz ich typy.

Lp.	Grupa miejscowości lub zakłady pracy	Typ straży	Rodzaj i liczba sekcji	Stan osobowy straży		Podstawowe wyposażenie w sprzęt	Uwagi
				strażaków	naczelnik i zastępca		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	miejscowość do 500 mieszkańców	M ₁	gaśnicza 1	8	2	1 motopompa 1 przyczepa do ciągnika	
2	miejscowości od 501 do 1000 mieszkańców	M ₂	gaśnicza 2	16	2	2 motopompy 2 przyczepy do ciągnika	
3	miejscowości od 1001 do 5000 mieszkańców oraz miejscowości poniżej 1000 mieszkańców, jeżeli najbliższa straż pożarna typu „S” znajduje się w odległości przekraczającej 5 km	S ₁	gaśnicza „S”1 gaśnicza „M”1	16	2	1 samochód pożarniczy 2 motopompy 1 przyczepa do ciągnika	

1	2	3	4	5	6	7	8
4	miejsowości będące siedzibą gminnych rad narodowych oraz miejscowości od 5 001 do 10 000 mieszkańców	S ₂	gaśnicza „S”2 gaśnicza „M”1	24	2	2 samochody pożarnicze 3 motopompy 1 przyczepa do ciągnika	
5	miejsowości powyżej 10 000 mieszkańców oraz miejscowości będące siedzibą komendy rejonowej straży pożarnych	S ₃	gaśnicza „S”3 gaśnicza „M”1	26	2	3 samochody pożarnicze 4 motopompy 1 przyczepa do ciągnika	
6	zakłady pracy, jeżeli promień własnego rejonu działania nie przekracza 300 m	ZM ₁	gaśnicza 1	8	2	1 motopompa 1 wózek gaśniczy lub węzowy	
7	zakłady pracy, jeżeli promień własnego rejonu działania wynosi 301 do 1 000 m	ZM ₂	gaśnicza 2	16	2	2 motopompy 1 wózek gaśniczy lub środek transportu dostarczony przez zakład 1 wózek węzowy	Stan liczbowy podany w rubryce 5 dotyczy jednej zmiany pracy w danym zakładzie
8	zakłady pracy, jeżeli promień własnego rejonu działania wynosi powyżej 1 000 m	ZS ₁	gaśnicza „S”1 gaśnicza „M”1	16	2	1 samochód pożarniczy 2 motopompy 1 wózek gaśniczy lub środek transportu dostarczony przez zakład 1 wózek węzowy	

- Uwaga:** 1) W zakładach pracy, w których ze względu na potrzeby powszechnej samoobrony została powołana służba ochrony przeciwpożarowej, stan osobowy ochotniczej lub obowiązkowej straży pożarnej nie może być mniejszy od liczebności jednostek tej służby.
- 2) Jeżeli nie istnieją realne możliwości zlokalizowania ochotniczej straży pożarnej wymienionej w poz. 4 w miejscowości będącej siedzibą gminnej rady narodowej, dopuszcza się zlokalizowanie tej jednostki w innej miejscowości, pod warunkiem zapewnienia jej całonocowej łączności telefonicznej.